

Jan, Marjon en Jan Bouwers, Gees

Met zoogkoeien, natuurbeheer en een vleesveetak zoekt familie Bouwers naar de ideale blonde van 1,50 meter, veel vlees en prima benen.

Beroep:	vleesveehouders
Oppervlakte:	140 hectare natuurbeheer, 3 hectare eigendom
Ras:	blonde d'Aquitaine
Aantal stuks:	50 blondezoogkoeien, 300 broutards

'Er moet een vaars kalven.' Jan Bouwers heeft net even bij zijn blonde d'Aquitainekoe gekeken en komt de stal uitlopen. Tijd om even te zitten maakt hij wel, maar het is duidelijk dat de vleesveehouder uit Gees een drukke tijd heeft: kalftijd. 'Hier kalven de koeien in de wintertijd. In de zomer lopen ze in het natuurgebied en is er minder controle op het kalven.' Daarbij komt dat er minder aanbod van stiertjes is in het voorjaar. 'Zo houden we jaarrond doorstroming in onze vleesveestal.' Zijn vrouw Marjon noemt nog een reden voor de winterkalverij. 'Dan krijg je makkelijkere kalveren.' Karakter is een van de belangrijkste selectiecriteria op het bedrijf bij de familie Bouwers. 'Ook al is het nog zo'n goede vaars, als ze lastig is, gaat ze eruit', vertelt het echtpaar resoluut. 'We willen altijd bij de koeien in het hok kunnen komen, ook bij het kalven.'

Driehonderd broutards

De familie Bouwers houdt al bijna 25 jaar vleesvee en al 20 jaar zitten ze volop in de blondfokkerij. 'Het blonderas is het ras met het meeste rendement én de blondes passen goed in natuurgebieden.' De laatste jaren hebben Jan en Marjon hun vleesveetak uitgebouwd. Naast de 50 zoogkoeien fokken ze ook broutards op voor de Vleesvee Integratie Twente (VIT). Zo'n 300 stiertjes tussen zes en veertien maanden houden ze op hun bedrijf. 'Na het zogen komen ze bij ons, wij fokken ze op en leveren ze aan de gespe-

Natuurbeheer bij Jan en Marjon Bouwers zorgt voor juiste karkasontwikkeling blondes

Geen fokkers, maar vermeerderders

'Onze koeien lijken wel gemuteerd.' Jan en Marjon Bouwers merken na jaren fokken dat hun zoogkoeien steeds beter en efficiënter met het sobere natuurland kunnen omgaan. 'Bovendien krijgen de kalveren een fors skelet waar gemakkelijk veel vlees op komt. Dat zijn de beste dieren om af te mesten.'

tekst Alice Booi

cialiseerde mesterij om afgemest te worden', geeft Jan aan. Ook hun eigen kalveren worden op deze manier afgezet. 'We zijn geen fokbedrijf, maar een vermeerderingsbedrijf. Onze stieren gaan uiteindelijk naar de mesterij.' In hun stierkeuze kiezen ze dan ook bewust voor het mixed type. 'We zoeken naar een koe van 1,50 meter hoog, goed bespierd, met een breed kruis en heel beste benen. We merken dat spieren gemakkelijker bij de blonde te fokken zijn dan hoogtemaat.' Voor hun opfok krijgen ze elke drie weken 60 kalveren die ze opvangen in een aparte quarantainestall: een openfrontstal met strohokken van vijftien meter diep. 'We hebben hier een vlakke vloer ingelegd, die moeten we wel elke drie maanden uitmesten, maar het maakt de stal flexibel in opzet.'

Het motto voor de eerste periode in deze stal luidt: zo min mogelijk stress. Marjon: 'De kalveren hebben al zoveel stress gehad, ze komen soms wel van tien verschillende bedrijven, zodat vooral rust belangrijk is.' Jan geeft ze een rantsoen met veel natuurhooi (structuur) en in eerste instantie weinig mais, mineralen en geen krachtvoer. 'Dat doen we voor een goede penswerking en dus voor het opbouwen van weerstand.' In deze periode zijn ze gestopt met het enten tegen ibr. 'Het veroorzaakte alleen maar meer stress en dus ziekte. Met dit management houden we het onder controle.' De veestapel met zoogkoeien is de afgelopen jaren niet gegroeid omdat het

echtpaar een strenge selectie vanwege paratuberculose heeft toegepast. 'In 2006 kregen we hier voor het eerst mee te maken doordat we slijters hadden. Sinds die tijd tappen we van alle zoogkoeien en het jongvee elk jaar bloed en selecteren we de positieve dieren uit.'

Gerichte bestrijding para-tbc

Het afvoeren van de positieve dieren is een rigoureuze maatregel waar de vleesveehouders helemaal achter staan. 'Men denkt dat er een verband is tussen paratuberculose en de menselijke ziekte van Crohn. Dat willen we te allen tijde voorkomen.' Het kost ze elk jaar wel een paar dieren. 'Ogenscheinlijk gezonde dieren met een heel beste bespiering, maar uiteindelijk leveren ze toch problemen.' Met zo'n 140 hectare natuurterrein dat de vleesveehouders van Staatsbosbeheer pachten is alles in hun zoogkoeienhouderij erop gericht om zo veel mogelijk rendement van deze goedkope grond (zo'n € 20 per hectare) te halen. In het voorjaar gaan de koeien met kalveren zo vroeg mogelijk naar buiten en blijven daar zo lang mogelijk lopen. 'De koeien krijgen wel twee mineralenbolussen in, bijvoeren met krachtvoer mag niet', geeft Jan aan. Eind november kalven de eerste koeien weer af en half oktober komen de dieren naar de stal. Zo'n 60 hectare is van goede kwaliteit en dat maaien de veehouders als winterrantsoen vanaf 15 juni. 'Dit zijn de hoger gelegen percelen', weet Marjon. Het valt

ze op dat de koeien steeds meer de variatie in grassen en kruiden opzoeken. 'Het lijkt wel of de koeien inmiddels gemuteerd zijn. Ze kunnen heel efficiënt groeien van matig ruwvoer.' Ze merken het ook aan de kalveren die ze zelf in hun natuurgebied hebben opgefokt. 'Dat blijken later de beste groeiers, ze gaan "uit elkaar" en maken karkas waar het vlees op kan.'

Pitrusen als strooisel

De pitrusplanten, een stroachtige grassoort, maaiden de vleesveehouders dit jaar voor het eerst en ze worden gebruikt als strooisel. 'Het was een experiment. Na het maaien schudden we het vier dagen en maken er dan vierkante balen van', licht Jan toe. 'Het resultaat is boven verwachting. De sponsachtige inhoud van de pitrusen droogt in het land op en in de stal neemt het juist weer vocht op.' Mais verbouwen ze niet zelf, maar ze kopen 15 hectare aan. 'Maar dat is vooral voor de broutards; de zoogkoeien voeren we alleen mais na het kalven, anders worden de kalveren te zwaar.' Met de combinatie tussen natuurbeheer, fokken en mesten is het 'cirkeltje' bij de vleesveehouders rond. In de toekomst denken ze zelf niet zozeer aan verder groeien. 'Onze zoon Jan wel.' Optimaliseren is hun eerste prioriteit. 'We kunnen nu in de zoogkoeienveestapel selecteren zodat we de betere dieren aanhouden. Daarmee zou onze kudde meer kwaliteit krijgen', blikken ze vooruit. Een eerste aanzet hiertoe wordt al in de stal gegeven. De vaars heeft nog niet gekalfd, tijd voor actie. |

Met strooisel van pitrusen en een rantsoen met veel structuur krijgen de broutards een gezonde opfok tot 14 maanden, waarna ze op een ander bedrijf afgemest worden